

El gibrell

(ALDC, II, 395. El gibrell)

Ens referim al 'recipient més ample de la boca que de la base, generalment de terrissa, que serveix per a rentar els plats'. Tres dels noms més estesos tenen per base *llibrell* (der. *llibrellet* 148, 164, 173), forma més antiga i avui val., procedent del llat. LABRELLUM (> **llabrell* [cf. cast. *lebrillo*] > *llibrell*, per assimilació a la consonant palatal); d'aquell s'han format les var. dissimilades *gibrell* (var. *gibrellet* 111; *gibell* 16, 17; *gibella* 16, 22, 25; *gibell* 125), *ribell* (cf. *rossinyol* < LUSCINIOLU, men. *rodiola* < *lladriola*), amb una altra dissimilació de ròtiques (< *ribrell* 115, 118, 122, 136, 182, *ribrell gran* 164; veg. encara *dibrell* 153, 170, 186, 187 i *dribell* 169). *Gresala*, del ross. i parlars pirinencs, és un der. de *gresa* o *greda* (< llat. CRETEA + suf. -al) 'atuell de terrissa' (DECat), concretat semànticament en aquella àrea en 'gibrell' però que, segons el territori, pot significar 'cassola', 'escudella', 'palangana', etc.

Altres noms més locals depenen de la matèria, la forma, la dimensió: *tangí* 19 (veg. ALDC, II, il. 411 i 412); *bacina* 7, 94; mall. *bruiola* 79, 81; *gavadal* 38; *gaveta* 30, 173, 178; *gaveta de ferro* 166; *conca* 31, 37, 43, 130; *cubell* 64, 101, 124; *cassola* 146, 166; *còssil* 188; *calder* 91, 93, 99, *calder d'aram* 89, *calder d'escurar* 92, *calder d'aigua* 86; *palangana* 32, 43; *plat de foc* 89, *plat de setze* 27; *plater* 98; *ferrada*; *perol* 96; *rentaplats* 103; *tina* 157; *safa* 146; *balde* 87, 89, 93, 108 (< cast.); *barrenyo* (< cast.). Es refereixen al lloc on es renten els plats: *pica* 127, *pila de llavar* 189, *escurador* 86 i *fregadera* 106 (< cast.). *Llibrell*, *gibrell* i *ribell* són els mots normatius.

